

सप्तदशस्सर्गः

ततः कुमुदखण्डाभो निर्मलं निर्मलोदयः ।
प्रजगाम नभश्चन्द्रो हंसो नीलमिवोदकम् ॥ 5.17.1॥

साचिव्यमिव कुर्वन्स प्रभया निर्मलप्रभः ।
चन्द्रमा रश्मिभिः शीतैः सिषेवे पवनात्मजम् ॥ 5.17.2॥

स ददर्श ततः सीतां पूर्णचन्द्रनिभाननाम् ।
शोकभारैरिव न्यस्तां भारैर्नावमिवाम्भसि ॥ 5.17.3॥

दिदृक्षमाणो वैदेहीं हनूमान्मारुतात्मजः ।
स ददर्शाविदूरस्था राक्षसीघोरदर्शनाः ॥ 5.17.4॥

एकाक्षीमेककर्णां च कर्णप्रावरणां तथा ।
अकर्णां शङ्कुकर्णां च मस्तकोच्छ्वासनासिकाम् ॥ 5.17.5॥

अतिकायोत्तमाङ्गीं च तनुदीर्घशिरोधराम् ।
ध्वस्तकेशीं तथाकेशीं केशकम्बलधारिणीम् ॥ 5.17.6॥

लम्बकर्णललाटां च लम्बोदरपयोधराम् ।
लम्बौष्ठीं चिबुकौष्ठीं च लम्बास्यां लम्बजानुकाम् ॥ 5.17.7॥

ह्रस्वां दीर्घां च कुब्जां च विकटां वामनां तथा ।
करालां भुग्नवक्त्राम् च पिङ्गाक्षीं विकृताननाम् ॥ 5.17.8॥

विकृताः पिङ्गलाः कालीः क्रोधनाः कलहप्रियाः ।
कालायसमहाशूलकूटमुद्गरधारिणीः ॥ 5.17.9॥

वराहमृगशार्दूलमहिषाजशिवा मुखाः ।
गजोष्ट्रहयपादाश्च निखातशिरसोऽपराः ॥ 5.17.10॥

एकहस्तैकपादाश्च खरकर्ण्यश्चकर्णिकाः ।
गोकर्णीर्हस्तिकर्णीश्च हरिकर्णीस्तथापराः ॥ 5.17.11॥

अतिनासाश्च काश्चिच्च तिर्यङ्नासा अनासिकाः ।
गजसंनिभनासाश्च ललाटोच्छवासनासिकाः ॥ 5.17.12॥

हस्तिपादा महापादा गोपादाः पादचूलिकाः ।
अतिमात्रशिरोग्रीवा अतिमात्रकुचोदरीः ॥ 5.17.13॥

अतिमात्रास्य नेत्राश्च दीर्घजिह्वाननास्तथा ।
अजामुखीर्हस्तिमुखीर्गोमुखीः सूकरीमुखीः ॥ 5.17.14॥

हयोष्ट्रखरवक्त्राश्च राक्षसीघोरदर्शनाः ।
शूलमुद्गरहस्ताश्च क्रोधनाः कलहप्रियाः ॥ 5.17.15॥

कराला धूम्रकेशिन्यो राक्षसीर्विकृताननाः ।
पिबन्ति सततं पानं सुरा मांससदाप्रियाः ॥ 5.17.16॥

मांसशोणितदिग्धाङ्गीर्मांसशोणितभोजनाः ।
ता ददर्श कपिश्रेष्ठो रोमहर्षणदर्शनाः ॥ 5.17.17॥

स्कन्धवन्तमुपासीनाः परिवार्य वनस्पतिम् ।
तस्याधस्ताच्च तां देवीं राजपुत्रीमनिन्दिताम् ॥ 5.17.18॥

लक्षयामास लक्ष्मीवान्हनूमाञ्जनकात्मजाम् ।
निष्प्रभां शोकसन्तप्तां मलसङ्कुलमूर्धजाम् ॥ 5.17.19॥

क्षीणपुण्यां च्युतां भूमौ तारां निपतिताम् इव ।
चारित्र व्यपदेशाढ्यां भर्तृदर्शनदुर्गताम् ॥ 5.17.20॥

भूषणैरुत्तमैर्हीनां भर्तृवात्सल्यभूषिताम् ।
राक्षसाधिपसंरुद्धां बन्धुभिश्च विनाकृताम् ॥ 5.17.21॥

वियूथां सिंहसंरुद्धां बद्धां गजवधूम् इव ।
चन्द्रलेखां पयोदान्ते शारदाभ्रैरिवावृताम् ॥ 5.17.22॥

क्लिष्टरूपामसंस्पर्शादयुक्तामिव वल्लकीम् ।
स तां भर्तृहिते युक्तामयुक्तां रक्षसां वशे ॥ 5.17.23॥

अशोकवनिकामध्ये शोकसागरमाप्लुताम् ।
ताभिः परिवृतां तत्र सग्रहामिव रोहिणीम् ॥ 5.17.24॥

ददर्श हनुमांस्तत्र लतामकुसुमाम् इव ।
सा मलेन च दिग्धाङ्गी वपुषा चाप्यलङ्कृता ॥ 5.17.25॥

मृणाली पङ्कदिग्धेव विभाति च न भाति च ।
मलिनेन तु वस्त्रेण परिक्लिष्टेन भामिनीम् ॥ 5.17.26॥

संवृतां मृगशावाक्षीं ददर्श हनुमान्कपिः ।
तां देवीं दीनवदनामदीनां भर्तृतेजसा ॥ 5.17.27॥

रक्षितां स्वेन शीलेन सीतामसितलोचनाम् ।
तां दृष्ट्वा हनुमान्सीतां मृगशावनिभेक्षणाम् ॥ 5.17.28॥

मृगकन्यामिव त्रस्तां वीक्षमाणां समन्ततः ।
दहन्तीमिव निःश्वासैर्वृक्षान्पल्लवधारिणः ॥ 5.17.29॥

सङ्घातमिव शोकानां दुःखस्योर्मिमिवोत्थिताम् ।
तां क्षामां सुविभक्ताङ्गीं विनाभरणशोभिनीम् ॥ 5.17.30॥

प्रहर्षमतुलं लेभे मारुतिः प्रेक्ष्य मैथिलीम् ।
हर्षजानि च सोऽश्रूणि तां दृष्ट्वा मदिरेक्षणाम् ॥ 5.17.31॥

मुमोच हनुमांस्तत्र नमश्चक्रे च राघवम् ।
नमस्कृत्वाथ रामाय लक्ष्मणाय च वीर्यवान् ॥ 5.17.32॥

सीतादर्शनसंहृष्टो हनूमान्संवृतोऽभवत् ॥ 5.17.33॥

इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये सुन्दरकाण्डे सप्तदशस्सर्गः ।